

Charita

Časopis Slovenskej katolíckej charity

POMOC NAJZRANITEĽNEJŠÍM

ČÍSLO 1 // ROČNÍK XXVIII. // APRÍL 2020

8

12

14

19

20

22

4 AKTUALITY

8 ZBIERKA PÔSTNA KRABIČKA PRE AFRIKU

11 PROJEKT HUMANITÁRNA POMOC

12 PROJEKT ADOPCIA NA DIAĽKU®

14 TÉMA POMOC NAJZRANITELNEJŠÍM

16 KAMPAŇ #SRDCOMCHARITÁK

18 DIECÉZY BRATISLAVSKÁ ARCIDIECÉZNA CHARITA

19 SLUŽBA FARSKÉ CHARITY

20 PROJEKT MIND

22 PROJEKT STOP OBCHODOVANIU S ĽUĎMI

Adresár SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity

Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
E-mail: sekretariat@charita.sk
www.charita.sk
IBAN SK37 0900 0000 0001 7687 5345
Slovenská sporiteľňa

Bratislavská arcidiecézna charita

Adresa: Krasinského 6,
821 04 Bratislava
Tel.: 02-442 50 374
E-mail: charitaba@charitaba.sk
www.charitaba.sk
IBAN SK92 3100 0000 0040 1007 8918
Sberbank

Diecézna charita Banská Bystrica

Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax.: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
www.charitabb.sk
IBAN SK23 0200 0000 0007 3684 1312, VÚB

Diecézna charita Rožňava

Adresa: Kósu-Schoppera 141/22,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.sekretariat@gmail.com
www.charitaroznava.sk
IBAN SK92 0200 0000 0000 1813 7582, VÚB

Spišská katolícka charita

Adresa: Slovenská 30,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 500, Fax: 053-4424 500
E-mail: caritas@caritas.sk
www.caritas.sk
IBAN SK28 0200 0000 0000 2963 4592, VÚB

Trnavská arcidiecézna charita

Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: sekretariat@charitatt.sk
www.charitatt.sk
IBAN SK71 7500 0000 0040 0829 7855, ČSOB

Arcidiecézna charita Košice

Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 055-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
www.charita-ke.sk
IBAN SK52 7500 0000 0005 1302 6193, ČSOB

Gréckokatolícka charita Prešov

Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
www.gkcharita-po.sk
IBAN SK18 7500 0000 0040 0842 5976, ČSOB

Gréckokatolícka

eparchiálna charita Košice

Adresa: Dominikánske nám. 2/A,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
E-mail: eparchiálnacharitakosice@gmail.com
charita.grkatke.sk
IBAN SK77 3100 0000 0043 5022 8409
Ľudová banka

Diecézna charita Žilina

Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
www.charitaza.sk
IBAN SK31 0900 0000 0004 2470 2305
Slovenská sporiteľňa

Diecézna charita Nitra

Adresa: Samova 4, 949 01 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: sekretariat@charitanitra.sk
www.charitanitra.sk
IBAN SK42 0200 0000 0006 9194 3162, VÚB

Slovenská katolícka charita (SKCH) poskytuje charitatívne, sociálne, zdravotnícke a výchovno-vzdelávacie služby ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť, vierovyznanie a politické zmýšľanie.

Pre viac informácií: info@charita.sk, www.charita.sk

Pôvodne som sa Vám chcela prihovoriť a zároveň Vás pozvať na oslavu našej charitnej práce a služby ľuďom – na Národný týždeň charity; v tejto chvíli však ani sami nevieme, či sa vlastne uskutoční.

Situácia okolo koronavírusu sa mení zo dňa na deň a ukazuje nám, ako rýchlo sa vedú životy ľudí obrátiť o 180 stupňov. Vážme si každodenné veci, ako je kontakt s našimi blízkymi, ktorý veľakrát považujeme za samozrejmy.

Práve toto obdobie nás upriamuje na tých najzraniteľnejších okolo nás. Im, ale aj mnohým ďalším je venované toto číslo charitného časopisu.

Keď bude všetko za nami, a ja pevne verím, že to bude čoskoro, obhliadneme sa za pomocou, ktorú sme poskytli, či už to boli ušité rúška, rozvoz potravín a liekov alebo dobrovoľníctvo, ku ktorému sme sa odhodlali. Preto Vás pozývam stať sa našimi ambasádami, ukázať, že aj Vaše srdce bije pre charitu a rozbehnúť napr. vlastnú finančnú zbierku na pomoc tým najzraniteľnejším.

Nezabudnite, že nezáleží na tom, či ste z východu alebo zo západu, každá pomoc sa počíta. Držte sa všetci!

Monika Molnárová
manažérka pre komunikáciu a PR

Hlavní partneri:

Mediálni partneri:

Partneri:

VYDÁVA: Sekretariát Slovenskej katolíckej charity; IČO 00179132; ADRESA REDAKCIE: Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506, e-mail: sekretariat@charita.sk; SPOLUPRACOVALI: Monika Čopíková, Ján Košta, Alena Horváthová, Martina Borčíková, Mária Hvozdlíková; OBÁLKA: Roman Kortiš; FOTO: archív: SKCH, ADCH a DCH, Dorota Holubová, Unsplash.com; GRAFICKÁ ÚPRAVA: Ivan Duda; JAZYKOVÁ KOREKTÚRA: Monika Čopíková; VÝROBA: ALFAPRINT, s.r.o.; REGISTRÁCIA MK SR EV 3635/09, ISSN 1338-1504.

Časopis je nepredajný, vychádza trikrát do roka vďaka darcom Slovenskej katolíckej charity.

Jeho vydávanie môžete podporiť dobrovoľným príspevkom na číslo účtu: SK37 0900 0000 0001 7687 5345, v. s. 140.

Krajské srdce na dlani pre Gréckokatolícku charitu Prešov

Prešovské dobrovoľnícke centrum, o. z. už po 18-ty krát ocenilo inšpiratívnych a obetavých ľudí, ktorí ochotne rozvíjajú svoje schopnosti pre potreby a pomoc iným. Ocenenie „Krajské Srdce na dlani 2019“ sa udeľovalo TOP dobrovoľníkom za príslušný rok na slávnostnom stretnutí 10. decembra 2019 a vyznamenaná bola aj Gréckokatolícka charita Prešov, ktorá ako organizácia získala mimoriadne ocenenie za sociálne cítenie, sociálnu pomoc a výrazný prístup k rozvoju dobrovoľníctva v rámci Prešovského kraja. Okrem toho, že GKCH ako jediná v rámci kraja pomáha vo svojich zariadeniach viacerým náročným cieľovým skupinám, je pre ňu veľmi dôležitá aj spolupráca s dobrovoľníkmi. Svedčí o tom aj skutočnosť, že v roku 2019 získala najvyšší stupeň kvality riadenia dobrovoľníkov, a rovnako aj to, že jej vedenie malo odvahu vytvoriť pozíciu koordinátora dobrovoľníkov. Bez povšimnutia nezostala ani angažovanosť a obetavá dobrovoľnícka činnosť našej kolegyne Mgr. Ivany Strelcovej, ktorej bolo udelené poďakovanie v kategórii koordinátor pomáhajúci v oblasti sociálna pomoc a zdravotnícke služby. Krajské srdce na dlani je naozaj motivujúce a inšpiratívne ako pre verejnosť, tak aj pre ocenených, pre nás. Máme stále na pamäti a hlavne v srdciach, že to najdôležitejšie dnes je čas, ktorý nezištne venujeme iným.

Výstava „Hospic v obrazoch“ zachytila nádej i túžby zomierajúcich

Hospic Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi pokračoval s unikátnou výstavou fotografií „Hospic v obrazoch“. Od 24. februára do 6. marca boli fotografie Kataríny Klimekovej v expozícii priestorov Zemplínskeho osvetového strediska v Michalovciach, kde mali návštevníci možnosť nahliadnuť do života prvého hospicu na Slovensku. 40 fotografií priblížilo priebeh každodennej práce v Hospici Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi, no v druhej rovine i upozornilo na nedostatok zariadení zameraných na paliatívnu starostlivosť na Slovensku. „Téma zomierania je často tabuizovaná, bojíme sa o smrti rozprávať a už vôbec nie sa na ňu poctivo pripraviť. Tento nápad preto vznikol aj ako forma osvety verejnosti, že smrť je súčasťou nášho života. Aj v náročnom terminálnom štádiu, kedy človek vyslovene zomiera, je odborný a ľudský prístup zmierenia bolesti a utrpenia“, objasňuje Silvia Hrabčáková z Arcidiecéznej charity Košice. Výstavu bude možné vidieť v Košiciach a spoluprácu prisľúbili aj za hranicami, v meste Užhorod. V nadväznosti na jej tematiku pripravuje Hospic Matky Terezy medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom Hospic - moderné zdravotnícke zariadenie 21. storočia. Konferencia sa uskutoční v dňoch 28. – 29. mája 2020.

Osobné svedectvá na stretnutí farských charít a dobrovoľníkov v Senci

Za jedným stolom, s výsledkami zbierok a aktivít aj s rôznorodými príbehmi. Bratislavská arcidiecézna charita (BACH) iniciovala stretnutie pre farské charity a dobrovoľníkov, ktorí sa združujú v charitnej pomoci v rámci bratislavskej arcidiecézy. Cieľom stretnutia, ktoré prebehlo 28. januára 2020 v Senci, bolo spoločne sa inšpirovať a povzbudiť, zdieľať prekážky v službe, ale i nápady, ako sa posunúť vpred. Organizovanie zbierok, skladovanie a distribúcia potravinových balíkov, doučovanie detí, vianočný projekt či právne poradenstvo, to všetko predstavuje služba „charitákov“ – dobrovoľníkov ako krásne svedectvo lásky k blížnemu. Dokazujú to aj Marta Baxová s manželom z Budmeric. Bez nároku na odmenu pomáhajú núdznym už 11-ty rok. „*Pomáhame opatrovať, pomáhame aj v rodinách, napríklad rodine, ktorej zomrel 42 ročný otec a nemali ani na pohreb, snažíme sa zabezpečiť zdravotnícke pomôcky; raz za mesiac chodím do klubu dôchodcov, kde meriam glykémiu. Pán Boh nám požehnáva, ukazuje nám cestu. Ľudia nepotrebujú, aby ste im len niečo doniesli, ale aby ste im venovali kúsok času. A kedy zase prídete? Toto je rozlúčková reč opustených.*“ Zamestnanci aj dobrovoľníci BACH si naďalej túto myšlienku nesú vo svojom srdci, s túžbou urobiť viac, byť blízko pri človeku.

Ľudia v hmotnej núdzi dostali viac potravinových balíčkov

V pondelok 9. marca 2020 začala posledná distribúcia potravinových balíčkov v rámci operačného programu FEAD. Do 15. apríla roznesú zamestnanci arcidiecéznych a diecéznych charít balíčky do viac ako 1 200 obcí po celom Slovensku, priamo do rúk ľuďom, ktorí sú poberateľmi dávky v hmotnej núdzi. V balíčku nájdú trvanlivé potraviny, no i základnú drogériu v zložení zubnej kefy a pasty, mydla a šampónu. Balík im tak pomôže prečkať náročný čas ohrozenia novým koronavírusom, ktorý na Slovensku pretrváva od polovice marca. Teší nás, že v poslednej distribúcii dostanú ľudia v núdzi viac balíčkov, až dvojnásobok v porovnaní s predošlými distribučnými obdobiami. Posledné kolo rozvozu prebieha aj napriek situácii šíriacej sa nákazy, na ktorú reagujeme prijímaním prísnych hygienických opatrení, plne rešpektujúc nariadenia a usmernenia Ministerstva zdravotníctva, Úradu verejného zdravotníctva SR i Konferencie biskupov Slovenska. Viac informácií na www.potravinovapomoc.sk.

Vianočná výzva na pomoc seniorom je aktuálna i dnes

Charita pomáha najzraniteľnejším. Žiaľ, do tejto skupiny patria v dnešnej dobe aj seniori žijúci doma, v rodine alebo v domovoch. Mnohí z nich zažívajú osamelosť a pocity zbytočnosti, ktoré im bránia prežiť starobu v dôstojnom pokoji a radosť. Okrem materiálnej pomoci je to veľakrát práve ľudská spoločnosť, ktorá im chýba. Kampaň Charitné Vianoce, ktorá odštartovala v 1. adventnú nedeľu, sa preto sústredila na zanikajúce vzájomné vzťahy, ktoré ešte kedysi pretrvávali medzi seniormi a mladými, no na mieste ktorých sa čoraz viac rozpína medzigeneračná priepasť. Začiatkom decembra sme vás postupne vyzývali k splneniu štyroch konkrétnych úloh, napr. pozvať starých rodičov na dezert do obľúbenej kaviarne, zoznámiť ich so starými rodičmi svojich priateľov alebo len tak zavolať a spýtať sa, ako sa majú. Táto výzva je pre nás aktuálna aj v týchto časoch.

Charitný domov v Dolnom Smokovci pozýva na pobyt v Tatrách

Slovenská katolícka charita prevádzkuje charitné domovy a zariadenia po celom Slovensku. Všetky sú výnimočné a všetky ponúkajú istý druh pomoci. Inak tomu nie je ani v Charitnom domove v Dolnom Smokovci, no tunajšia pomoc je iná. Spočíva v oddychu uprostred krásnej prírody a je určená komukoľvek, kto hľadá miesto pre dovolenku. Charitný domov poskytuje ubytovanie v izbách s 1 až 3 lôžkami s polpenziou alebo plnou penziou. Jeho služby často využívajú farnosti, školské zájazdy, ale i rodiny a jednotlivci, ktorým vyhovuje atmosféra domova a nízka cena pobytu na pomerne lukratívnej adrese Vysokých Tatier. Súčasťou domova je komorná kaplnka s každodennou sv. omšou a pravidelne sa tu usporadúvajú aj duchovné cvičenia. Ubytovanie sa nachádza v tichom horskom prostredí, blízko zastávky tatranskej železnice, ktorá vás dovezie na začiatok turistických trás. Priamo z domova vedie chodník do Starého Smokovca a na Hrebienok s lyžiarskym vlekom. Až sa situácia ohľadom šírenia koronavírusu upokojí, je to ideálne prostredie na načerpanie síl a duchovnú obnovu. Viac informácií na www.charitatatry.sk.

Pôstna krabička pre Afriku 2020 pôstom nekončí

I tento rok ste počínajúc Popolcovou stredou mohli vo svojich farnostiach nachádzať papierové Pôstne krabičky, ktoré ste si odnášali domov a používali ako pokladničku na zbierku pre deti. Hoci náhaza COVID-19 na dlhý čas uzatvorila kostolné brány, zbierka pokračovala a naďalej pokračuje až do konca roka. Je určená na podporu chudobných detí v Ugande a Rwande. Nahliadnuť do ich života môžeme prostredníctvom mobilnej aplikácie Krabička v Afrike, v ktorej sú uložené videá od dobrovoľníkov v centrách. Pomocou aplikácie je možné aj prispieť, pretože aplikácia je zároveň akousi kalkulačkou pre konkrétne náklady na jednotlivé potreby dieťaťa. Dozviete sa, koľko stojí pitná voda, jedlo, oblečenie, zdravotná starostlivosť či vzdelanie, a možno si uvedomíte, že to, čo je nám ľahko prístupné, nemajú deti v Afrike len tak na dosah ruky, hoci pre nás ide častokrát o cenu almužny. Tvárou deviateho ročníka je Emmanuel, osirelý chlapec z Ugandy, ktorý túži po tom, stať sa v dospelosti inžinierom, a len vďaka slovenským darcom má šancu, že sa mu to podarí. Prostriedky, ktoré sa počas zbierky zozbierajú, slúžia na jeho podporu v rámci podpory centier, ktoré SKCH vybuďovala pre deti s podobným osudom. Pôst je už za nami, no stále je na mieste opýtať sa, čoho sme sa v tomto pôste vzdali. Využili sme svoje zrieknutie na skutok dobrej pomoci? Viac informácií o kampani a možnosti prispieť nájdete na www.postnakrabička.sk.

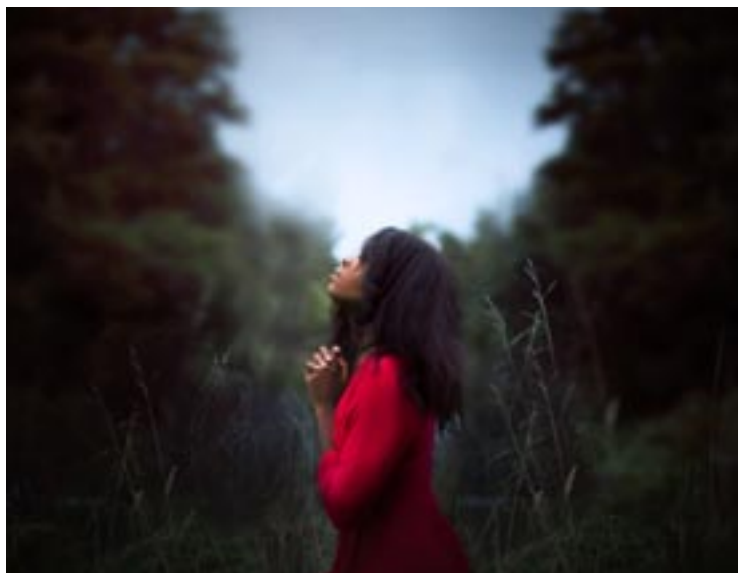

Ohliadnutie za modlitbou k sv. Bakhite

8. februára sme si aj tento rok opäť pripomenuli milióny obetí obchodovania s ľuďmi a v spoločnej modlitbe prosili za našich súčasných, bývalých a zosnulých klientov. Po šiesty raz sme sa tak spojili s veriacimi po celom svete, ktorí sa modlili k sv. Jozefíne Bakhite, patrónke všetkých zotročených, vyprosujúc oslobodenie obetí a koniec moderného otroctva. Sv. Bakhita je rehoľníčkou z Južného Sudánu, ktorá sama zažila veľkú bolesť a utrpenie, keď ju ako dieťa uniesli a predali. Dátum, v ktorom slávime jej liturgickú spomienku, pápež František označil za medzinárodný deň modlitieb a povedomia o obchodovaní s ľuďmi. Vyzval tak k pozornosti voči hrozbe, ktorá len zdanlivo patrí do minulosti, a k podpore obetiam, pretože tie sa po traumatizujúcej skúsenosti len veľmi ťažko dokážu zaradiť späť do života. K jeho výzve na modlitbu sa pripájame prostredníctvom projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi, ktorý prevádzkuje Národnú linku pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818. O činnosti projektu sa dozviete viac v rozhovore s manažérkou projektu Janou Ursiny, strany 22 – 23.

Staň sa ambasádorom a zaži darcovskú výzvu

Chystáte svadbu, oslavu narodenín, pripravujete sa na výzvu, ktorá vám zmení život? V spolupráci s portálom Darujme.sk ponúkame možnosť vytvoriť tzv. darcovskú výzvu, do ktorej sa zapoja aj vaši priatelia. Ako to funguje? Vyberte si niektorý z našich projektov a zadajte svoj cieľ alebo odmenu, ktorú uskutočníte, ak sa cieľová suma vyzbiera. Ak oslavujete, vyzvite priateľov, aby namiesto množstva nepotrebných darčiek vložili peniaze na projekt; ak sa pripravujete na niečo odvážne, napr. bežecký maratón, založte výzvu a poprosťte priateľov, aby vás v nej podporili. Pobežíte tak nielen pre seba, ale pre lepší svet. Na štartovaciu čiaru sa postavíte s podporou priateľov, priateľov svojich známych a ovácie si vypočujete aj od nás. Darcovská výzva sa rýchlo rozšíri, vám dodá motiváciu, aby ste svoj cieľ splnili, a vášmu cieľu pripíše hlbší zmysel. Viac informácií nájdete na našej stránke www.charita.sk.

ilustračné foto: Diana Simumpande (Unsplash.com)

COVID-19 zatvára dvere, nie srdcia

Šírenie koronavírusu pred nás položilo otázku, ako v komplikovanej dobe čo najlepšie plniť svoje poslanie s ohľadom na potreby klientov a zdravie našich zamestnancov. Sme rozhodnutí nesklamať.

Denne stojíme blízko pri človeku, pri najzraniteľnejších skupinách ľudí, ktorí sa v situácii rizika nákazy ochorením COVID-19 stávajú ešte zraniteľnejšími. Hoci nás premáha strach o zdravie našich rodín a priateľov, v službe sme neustali. Práve naopak.

Rešpektujeme nariadenia a snažíme sa prispôbiť obmedzeniam

Ako najväčší neverejný poskytovateľ sociálnych služieb pomáhame po celom Slovensku rôznym skupinám núdznych. Podporili sme a plne rešpektujeme všetky nariadenia Ministerstva zdravotníctva, Úradu verejného zdravotníctva SR i Konferencie biskupov Slovenska a samospráv miest. Avšak už pri prijímaní prvých z opatrení, ktoré sme zaviedli 6. marca, sme posudzovali viac než samotnú nákazu. Každé opatrenie má svoje následky a v konečnom dôsledku znamená i obmedzenie toku odovzdávanej pomoci, ktorá je pre mnohých existenčná.

Pomoc ľuďom bez domova

V súvislosti s ohrozením koronavírusom sa hovorí o senioroch, no málo si priznávame, že do najviac ohrozenej skupiny patria i bezdomovci. So sprísnenými obmedzeniami prichádzajú ľudia bez domova o možnosť zariadiť si na nocľah a stravu. Nemajú miesto, kam by sa ukryli, aby prečkali karanténu. V prípade ochorenia nemôžu vyležať chorobu vo svojich posteliach. Ak im chýbajú ochranné pomôcky, nemôžu využívať ani hromadnú dopravu či vstupovať do lekární a potravín. Pritom ľudia bez domova patria k najohrozenejšej skupine. Často sú vo vyššom veku, majú podlomené zdravie a sú málo informovaní. Pomoc im poskytujeme v nízkoťahových centrách a nocľahárňach, avšak tie fungujú v sprísnenom a sčasti obmedzenom režime.

Arcidiecézna charita Košice prijala opatrenia, ktoré núti ľudí bez domova, ktorí našli dočasný domov v Charitnom dome sv. Alžbety, aby neopúšťali zariadenie z dôvodu ochrany zdravia. So Spoločnosťou dcér kresťanskej viery sv. Vincenta de Paul ponúka desiatové polievky. Tie aj vďaka podpore Mesta Košice nahradili potravinové balíčky. Rozdávajú ich spolu s poučením o hygienických opatreniach a náramkom, ktorým chcú zmapovať počet ľudí žijúcich na ulici. Podobné balíčky potravín rozdávajú aj ostatné regionálne charity.

Pobytové zariadenia v karanténe

Bolestne vnímajú situáciu aj príbuzní dlhodobých chorých a seniorov, o ktorých sa staráme v pobytovej zariadeniach. Vzhľadom na situáciu sme zariadenia uzatvorili do karantény a zakázali vstup návštevných. „Najnáročnejšie je to v hospici, kde máme ľudí, ktorí sú v terminálnom štádiu, a to už ani nie je o liečení, ale skôr o sprevádzaní. Tam je rodina jedna z tých podstatných súčastí a my sme boli nútení rodinným príslušníkom zakázať, aby svojich blízkych navštevovali,“ vysvetľuje riaditeľ Spišskej katolíckej charity Pavol Vilček.

Podporujú nás jednotlivci aj farské charity

Rúška, ktoré chránia nás, našich klientov a ich rodiny, ušili naši pracovníci, klienti v charitných centrách a dobrovoľníci. Mimoriadnu podporu sme získali najmä zo strany farských charít. Okrem šitia rúšok sa mnohé z nich angažujú v nákupoch pre seniorov. „Napríklad v Galante skupina našich dobrovoľníkov rozdáva tieto potreby približne tridsiatim seniorom. V Dunajskej Strede sme zo zbierok v kostoloch získali asi dve tony potravín, aj tieto postupne rozdáme odkázaným ľuďom,“ menuje riaditeľ Trnavskej arcidiecéznej charity Miroslav Dzurech. Komunitné centrum a Denný stacionár v Sečovciach (Arcidiecézna charita Košice) odovzdávajú ručne šité rúška miestnej rómskej osade. Podobné aktivity prijímateľov našich služieb a farských charít zaznamenávame po celom Slovensku.

Taška a pozdrav pre seniorov

Najohrozenejšou vekovou skupinou sú seniori. Opustenie domova je pre nich veľkým rizikom, preto je väčšina iniciatív nasmerovaná práve na ich potreby. Bratislavský projekt www.poslitasku.sk apeluje na všímavosť ľudí, ktorí žijú v susedstve opustených alebo chorých seniorov, pričom sami im nemôžu pomôcť. Po prijatí informácií o seniorovi zabezpečia pracovníci projektu psychologickú pomoc či nákup a v prípade, že je senior v hmotnej núdzi, podarujú mu tašku s nákupom zadarmo. Podobnú telefonickú pomoc s možnosťou rozhovoru a nákupom potravín či liekov realizuje Gréckokatolícka charita Prešov. Okrem toho dobrovoľníci z Prešovského dobrovoľníckeho centra ponúkli kreatívny priestor pre deti, ktoré vyzývajú k vytvoreniu Pozdravu pre seniorov. Každého prihláseného dobrovoľníka prepoja s niektorým opusteným seniorom, ktorý čaká na zaslanie pozdravu. V spolupráci s Centrum Memory prinášajú aj cvičenia pre seniorov na udržanie vitality.

Apelujeme na zodpovednosť blížnych, aby dodržiavaním opatrení prejavovali ohľaduplnosť tým, ktorým môže choroba vážne ublížiť. No zároveň stále žiadame o pomoc a podporu. V službe nám pomáhajú povzbudivé skutky solidarity, ktorá sa pod tlakom udalostí vzťahuje vo svete a v ľuďoch. Prosíme, nech neustáva. **Veríme, že zodpovedným prístupom a vzájomnou spoluprácou sa nám podarí zastaviť šírenie nákazy bez toho, aby sme museli obmedziť starostlivosť o tých, ktorí to momentálne skutočne potrebujú.**

Ak môžete poskytnúť pomoc ako dobrovoľník, prihláste sa prostredníctvom formulára, ktorý nájdete na našej webovej stránke www.charita.sk/mas-zaujem-pomahat-na-slovensku/.

Monika Čopíková

ilustračné foto: Daniel van den Berg (Unsplash.com)

Emmanuelovou obľúbenou zábavou je kotúľanie pneumatík.

Na každom dieťati záleží

Sú okamihy, ktoré sú pre nás veľmi dôležité. Pamätáte si, keď ste boli prvýkrát v škôlke, novej práci, stretli budúcu manželku či manžela? Mne sa niečo podobné – nech mi manželka odpustí – prihodilo len nedávno. Bol som v Afrike. Prvýkrát a dúfam, že nie posledný. Spoznal som deti, centrá, dobrovoľníkov aj prácu mojich kolegov. Na vlastné oči som sa presvedčil, ako meníme životy detí aj mladých, dospievajúcich v extrémne skromných podmienkach. Dnes viem, že zbierka Pôstnej krabičky vďaka štedrosti Slovákov skutočne pomáha. Vrátil som sa a chcem o tom hovoriť a písať.

Dopravná zápcha hneď po prilete

Trvalo to 30 hodín. Dva lety, 500 km autom a bol som v Centre Ne-poškvrneného Srdca Panny Márie na severe Ugandy. Najťažšie boli posledné kilometre, najdlhšie tie prvé. Zápcha v hlavnom meste Kampala trvala asi dve hodinky. Bol to však výborný čas na to, obzrieť si pouličných predajcov. Cukrovú trstinu, pečené banány, kozie mäso a nápoje vám ponúkajú ihneď, ako zastanete a otvoríte okno na aute. Až tu som zistil, čo je to sladký banán. Atmosféru krajiny nasávate z okna, realitu však objavíte v rozhovoroch s ľuďmi a na ceste, tam, kde skončí asfaltka a začína prašná cesta, na ktorej je lepšie spomaliť. A aj tak to s vami otrasie. No šoférka Comfort si to nevšímne, berie to v pokoji a neprestáva rozprávať. Hovorí, že pre miestnu Caritas Gulu robí, lebo sa jej páči holistický pohľad charity na človeka. Som rád, že takýto ľudia pracujú spolu s nami.

Ugandský fastfood

Deň v centre je dlhý vďaka školskému systému

V dedinke Unna, kde centrum sídli, je od rána čulý ruch. 55 detí, od prvákov až po stredoškolákov, vstáva skoro. Pomodlia sa a o 6:00 dostávajú prvé lieky. Majú totiž vírus HIV. Niektoré z nich sú úplné sirotky, ďalšie majú aspoň jedného rodiča. Mne areál pripomínal detský letný tábor, pre nich je to internát, kde fungujú väčšinu roka. Po jednoduchých raňajkách sa ide pešo do školy, aby stihli prísť na ôsmu.

V čase mojej návštevy bol len začiatok školského roka. V Ugande začína školský rok vo februári a má 3 trimestre. Zachytil som učiteľov, ktorí na dvore opravovali prvé testy. Rozprával som sa s nimi len chvíľku, no hneď som pochopil, že majú radi svoju prácu, a to aj napriek podmienkam, ktoré sú v mnohom omnoho ťažšie než v školstve na Slovensku. Nie je nič výnimočné, keď sa v triede v Ugande naraz tesní aj stovka žiakov. Individuálny prístup je preto nemožný, naopak, žiada si veľa disciplíny a úsilia tak zo strany žiakov, ako i zo strany učiteľov. Vyučovanie od 3. triedy prebieha celé v angličtine, v prvom a druhom ročníku ešte v kombinácii s miestnym jazykom.

Deti obedujú v centre, potom idú naspäť do školy a do centra sa vracia o 17:00. Ďalší program je večera, lieky a po tom všetkom prichádza na rad doučovanie. To zabezpečujú dobrovoľníci zo Slovenska. Náročný režim zvládajú najťažšie najmenší, ktorí si ešte nezvykli po prázdninách. Po večernej modlitbe a hygiene sú právom všetci zrelí do postele. Znamená to oddych aj pre mňa. Klesám do postele a v hlave si premietam obrazy z posledného dňa. Stále som videl len omrvinku.

Deti z centra majú školské pomôcky vďaka projektu Adopcia na diaľku®.

Škôlka, centrum, dielne a chlapec z Pôstnej krabičky

Pri centre prevádzkujeme škôlku pre 100 detí z okolia. Minulý rok sme pripravili novú triedu. Učiteľky majú aj môj rešpekt, ako hravo zvládajú toľko detí. Niektoré sa hrajú, iné plačú, ďalšie si pekne umývajú ruky, či kotúľajú pneumatiky. Stačí však jeden povel a nastúpia do triedy na desiatu. Dostávajú porridge, výživnú pšeničnú kašu, aby mali energiu na celý deň.

Snáď všetky deti si so mnou chcú podať ruku. Je medzi nimi aj Emmanuel, 6 ročný chlapec, tvár tohtoročnej zbierky do Pôstnej krabičky. Trošku sa hanbil, ale nakoniec sa usmial. Asi vedel, že sa vyberieme aj k nemu na návštevu. Býva spolu s tetou Florence v tukule, malom hlinenom domčeku asi hodinu pešo od škôlky. Teta Florence sa okrem neho stará o 2 bratove deti a 3 svoje. Pracuje ako učiteľka a cez víkendy na poli. Nič ľahké, ak ste na všetko sama a navyše HIV pozitívna. Emmanuel k nej prišiel po tom, čo mu zomrel ocko, mamina po pôrode odišla, nevedno kam. Neexistujú tu detské domovy a teta sa sama ponúkla. Preto pomáhame. Malý chce byť inžinier a vyrábať autá. Veríme, že sa mu to raz podarí, aj s vašou pomocou prostredníctvom pôstnej zbierky. Tento odbor v ponuke nášho charitného centra nateraz nemáme, ale nechýba stolárska a krajčírka dielňa. Tu učíme mladých z dediny, že vlastnou prácou, využitím talentov a snahou môžu meniť svoj život.

Emmanuel s tetou Florence a jej deťmi.

Každý dobrovoľník hrá v centre svoju rolu

Andrea, Anička, Andrej, Alexandra – naši dobrovoľníci. Na pol roka ponúkli svoje dary a spolu s deťmi a miestnou komunitou hľadali cesty, kam sa možno spoločne posunúť. Prvé dve dievčatá pôsobili v Ugande, ďalší dvaja v Rwande, kde máme druhé centrum. To sa venuje predškolskému vzdelávaniu detí z okolia Kibeho.

Pomoc v centrách v Ugande a Rwande mení život aj Slovákom, aj mne. Rozhovory s dobrovoľníkmi počas večerov, keď deti spali (Uganda) alebo už boli na ceste z centra do domova (Rwanda), mi otvárali oči. Andrea, doma učiteľka na základnej škole, jasne videla nedostatky v ugandskom školskom systéme, a predsa sa spolu s deťmi do noci učila na testy. Srdcovou záležitosťou Aničky bol projekt pre mladých z Južného Sudánu. Andrej, na Slovensku obchodný zástupca, rozbehol pri rwandskom centre pestovateľské políčko, na ktorom si rodičia odpracujú uniformy a ruksaky pre svoje deti. Dnes si práve vďaka tomu dopestujeme zeleninu a ovocie pre deti z centra. Alexandra zase úžasne komunikovala s našimi zamestnancami a centru obetovala až celý rok. Žiarila šťastím, keď po roku ochutnala klobásu a oštiepok.

Deti vedia, že Saška je ochotná im so všetkým pomôcť.

Zamestnanci sú hybnou silou našej služby

Dobrovoľníci robia na projektoch iba dočasne. Dlhodobu tam pracujú naši zamestnanci pod vedením Martina Vitteku, v súčasnosti vedúceho misie SKCH v Ugande a Rwande. Zabezpečujú všetko, čo je treba. Sú to kuchárky, učiteľky v materskej škôlke, vychovávateľa, sociálni pracovníci, strážnici, zásobovači, hospodári, vedúci pracovníci dielní. Počas spoločného obeda v Kibeho som pocítil prijatie aj z ich strany. V Ugande to bolo vtedy, keď som bol na svätej omši a v rámci oznamov som mal povedať svoje meno a čo robím na Charite. Prípadať som si veľmi maličký oproti nim. Ja sedávam v kancelárii za počítačom v Bratislave a oni mi ďakujú a tleskajú, hoci sami sú s deťmi v neustálom kontakte a robia pre ne všetko. O Charite platí jasná vec. Jej bohatstvo je v ľuďoch, v ich daroch a talentoch. Keď sa to skombinuje s plnením Božej vôle a pokorou, niet lepšej partie na konanie dobra.

Kolega Martin odovzdáva certifikáty mladým remeselníkom z Južného Sudánu.

Mladých z Južného Sudánu učíme remeslu

Takéto spoločenstvo tvoria aj zamestnanci Caritas Gulu. Comfort bola prvá osoba z miestnych, s ktorými som sa tu stretol. V ďalšie dni sme sa spoločne pozreli na projekt, na ktorom SKCH spolupracuje s organizáciou Caritas Gulu. 120 mladých, ktorí utiekli z Južného Sudánu, dostali možnosť vyučiť sa za krajčírky, stolárov, kuchárov, kaderníčky, obrábačov kovov a murárov. 40 z nich počas môjho pobytu dostalo certifikát o vyučení sa. Oslavovali, tancovali, spievali. Naozaj sa tešili, že štartujú novú etapu života.

Celý utečenecký tábor Pagarinya, v ktorom má miesto 38 000 obyvateľov, vie, že Slovenská katolícka charita, SlovakAid a Caritas Gulu tu robia super vec. Zaujímavé bolo, že pri odovzdávaní išiel príhovor za príhovorom. Za každú zainteresovanú skupinu vystúpil jeden zástupca a všetko sa prekládalo do rôznych jazykov. Slávnosť, pri ktorej sme absolventom odovzdávali aj pracovné nástroje a materiál na štart ich podnikania, bola tak primerane dlhá. Navštívili sme aj predošlých absolventov. Tí už majú svoje dielne, kaderníctva, ba našiel sa aj jeden holič-kaderník. Potreba a túžba po vzdelaní je tak veľká, že ju nedokážeme z našich zdrojov uspokojiť.

Sedím u holiča, ktorý prešiel našimi kurzami.

Rwanda – krajina kopcov a zelene

Spolu s rehoľou pallotínov tu od roku 2016 prevádzkujeme Centrum sv. Vincenta Pallotti pre deti od 3 do 6 rokov. Funguje ako škôlka a chodí doň 106 chudobných detí z okolia, ktoré predtým žobrali pred Sanktuárom, miestnym kostolom. Minulý rok sme postavili novučickú budovu. Je krásna ako veselé maľby na jej stenách. Bol som sa pozrieť do domovov, kde deti bývajú. Sú to jednoduché hlinené stavby. Žiadna elektrina, voda. Veľký kontrast. Deti do centra prichádzajú v skupinkách, často bez sprievodu dospelých. Privítali ma po slovensky: „Ako sa máš? Dobré, dobré.“ Niektoré aj vedeli, čo to znamená. Tancovali, spievali a hrali sa so mnou. Sú neskutočne pohybovo nadané. Aj písanie na tabuľu im ide. V troch triedach sa postupne pri tabuli striedali a cvičili prvé čiarky. Je obrovským požehnaním, že centrum funguje v dedine, kde sa zjavila Panna Mária. Kaplnka zjavenia je asi 100 metrov od centra. Varovala pred genocídou, ktorá v krajine prebehla v roku 1994.

Kaša chutí aj školárom z Rwandy.

Som rád, že pomáhame budovať mosty v spoločnosti, ktorá si prešla takouto traumou; som rád, že som mohol zažiť a pocítiť výsledok vo vlastnom srdci. Prispieť môžete aj vy. Vieme predsa, že pomoc druhým prináša veľa požehnaní aj do našich vlastných životov.

Slovenská katolícka charita pomáha deťom v Ugande a Rwande vďaka darcom Pôstnej krabičky. Viac informácií na www.postnakrabicka.sk.

Ján Košta

foto: Ján Košta, SKCH

Irak

Podajme pohár vody blížnemu

Pitná voda. Pre nás samozrejmosť. Otočíme kohútikom, tečie čistá, priehľadná voda. Umyjeme si v nej ruky, riad, splachujeme ňou aj v záchodoch. Nie všade je jej dostupnosť ale rovnaká. Predstavte si 50-stupňové horúčavy, pred slnkom sa ťažko schovať, prach sa víri vo vzduchu. A nielen to. Cítiť strach o svoju budúcnosť. Neviete, či budete mať čo jesť, piť, či vám niekto nebude siahnať na život.

Situácia v Iraku je stále nestabilná. Kvôli ozbrojenému konfliktu spôsobenému terorom islamistov Da'esh v roku 2014 veľa ľudí opustilo svoje domovy. Niektorí utiekli za hranice krajiny a 2 milióny ľudí zostali žiť v provizórnych podmienkach vo svojej vlasti. Mnohé obce boli zničené. Po oslobodení 7. novembra 2017 sa niektorí ľudia začali vraciať do svojich domovov. Nie všade je to však možné, preto mnohí stále žijú v táboroch. Jedným z hlavných problémov je zničená vodná infraštruktúra. A tam, kde nie je voda, nie je ani život.

Slovenská katolícka charita spolu s miestnym partnerom Shingala Azad pomáha obnovovať a budovať studne s pitnou vodou. Aktuálne prebieha projekt zabezpečenia pitnej vody pre obyvateľov obcí Bášika a Bahzani v Iraku, financovaný SlovakAid. Plánovaná je výstavba troch studní, ktoré budú slúžiť pre 30 000 ľudí. Súčasťou plánu sú aj školenia zamerané na ochranu vodných zdrojov, pestovateľské aktivity a prednášky zamerané na dôležitosť hygieny a pitného režimu pre učiteľov a žiakov druhého stupňa ZŠ. Projekt tak poskytne pitnú vodu, nevyhnutnú pre organizmus, zlepši podmienky zabezpečenia obživy pre rodiny a vzdelávaním dopomôže aj prevencii voči chorobám.

Pitná voda. Potrebná pre život každého z nás. Aj vďaka vám sme prístup k nej zabezpečili ľuďom, ktorí sú zraniteľní a potrebujú našu pomoc. Spoločne sme im podali pohár čistej vody, znak života a solidarity.

Alena Horváthová
foto: SKCH

Pomoc zraniteľným na Blízkom východe

Vďaka podpore veriacich a Konferencie biskupov Slovenska pomáhame prenasledovaným kresťanom v Iraku, Sýrii aj Libanone.

Okrem pomoci pri zabezpečovaní životodarnej vody pomáhame miestnym s výstavbou škôlok a rodinných centier, ako aj školiacich zariadení pre ženy. Mnohé totiž prišli počas konfliktov o svojich manželov, živiteľov rodín. Kurzy im pomôžu nadobudnúť nové zručnosti. Psychológ pomôže prekonať traumy. Pani učiteľky v škôlke postrážia deti, ktoré sa hravou formou vzdelávajú a tak v kruhu rovesníkov zabúdajú na ťažkú situáciu. Pri návšteve projektov zástupcami Slovenskej katolíckej charity im očká žiarili. Všetkým podporovateľom odkazujú: „Zo srdca vám ďakujeme.“

Škôlka v Al-Qamishli v Sýrii

V rámci humanitárnych projektov pomáhame ľuďom v núdzi, ktorí sa stali obeťami prebiehajúcich ozbrojených konfliktov v regióne Blízkeho východu. Viac na www.charita.sk/pomoc-utecencom.

Alena Horváthová
foto: SKCH

Ugandské školy sú častokrát veľmi provizórne

„V našej spoločnosti sa tempo života zvyšuje enormne. Často nám unikajú tie najpodstatnejšie skutočnosti.“

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“

Prežívame obdobie Veľkého pôstu a tento čas nám ponúka možnosť stíšiť sa, reflektovať svoj život, vieru, skutky, svoje postoje k blížnym. Nie vždy je to jednoduché. Žijeme dobu, v ktorej sme zavalení intenzívnymi podnetmi z každej strany. Povinnosti, záväzky, okolie si pýtajú našu plnú pozornosť. Aj prostredníctvom pôstnej kampane nás i Slovenská katolícka charita upriamuje na podstatný aspekt viery kresťana, a to na dobro a lásku k blížnym.

1 100 príbehov ugandských detí je lepších. A to vďaka vám

Na jednom z charitných diel – na projekte Adopcia na dialku®, si denne pripomíname veľmi konkrétne, kto je náš blížny. Každý deň našimi rukami prechádzajú dotazníky a fotografie detí. Zvlášť v pôstnom období môžeme v tvári každého chudobného dieťa vidieť tvár Krista, ktorý aj dnes takto prechádza popri nás. Ticho a nenápadne. Cez Adopciu na dialku® pomáhame aktuálne viac ako 1 100 dievčatám a chlapcom v Ugande. Sme za to vďační vám, našim darcom, adoptívnym rodičom, podporovateľom. Bez vašej pomoci by projekt nemohol fungovať. Sme si vedomí, že mnohí z vás ste sami v náročnej ekonomickej situácii. Vieme, že často sa sami uskomníte a zrieknete sa aj nutných vecí, aby ste mohli podporiť dieťa v Ugande. Vaša pomoc a

Deti idú do školy mnohokrát peši niekoľko kilometrov

obetavosť ostáva možno navonok ukrytá, no prináša ovocie v životoch tých najnúdznejších. Ugandské deti zažívajú obrovskú chudobu. Nemajú možnosť pomôcť si samé. Vaša pravidelná podpora mení ťažký životný príbeh konkrétneho dieťaťa k lepšiemu. Vďaka vám náš projekt rozvíjame a do adopcie postupne zapájame ďalšie ugandské deti. Pomoc realizujeme v spolupráci s našim centrom Gift of Love a v spolupráci s organizáciou HIA. Obe centrá spolupracujú s desiatkami ugandských škôl, a tak sa pomoc dostáva k tým najzraniteľnejším.

Pravidelná pomoc dáva deťom vzdelanie aj detstvo

Situácia ugandských rodín je väčšinou veľmi komplikovaná. Zabezpečiť pravidelnú obživu pre celú rodinu nie je jednoduché. Zvlášť na vidieku je problém s pracovnými príležitosťami a rodiny žijú väčšinou z toho, čo si dopestujú. Do prác v domácnosti sa deti zapájajú od útleho detstva. Často musia ťažko pracovať na poli, pásť dobytok, nosiť vodu, starať sa o domácnosť alebo o mladších súrodencov. Kvôli chudobe rodičia nemajú dostatok financií ani na obživu, ani na zabezpečenie vzdelania pre svoje deti. Za štúdium je potrebné platiť školské poplatky, čo vedie k nedodržiavaniu školskej dochádzky. Na vidieku je preto veľmi málo detí, ktoré chodia do školy. Deti zapojené v Adopcii na diaľku® môžu však do školy chodiť pravidelne. Vďaka vám, adoptívnym rodičom, majú uhradené školské poplatky, učebnice, uniformu, školské pomôcky. Každý deň môžu sedieť v škole a učiť sa čítať, písať, neskôr aj matematiku, angličtinu a všetky potrebné predmety. Ugandské dievčatá a chlapci tak majú šancu na lepšie detstvo a nemusia byť dlhé hodiny na poli pri ťažkej práci. Môžu zažívať aspoň malé radosti zo spoločných hier so svojimi rovesníkmi či z farebných ceruziek a zošitov, ktoré vďaka vám, slovenským darcom, v škole dostali.

Ugandské dievčatko Zari

Každé dieťa má svoj sen. Aj ugandské dievčatko Zari

Krásny úsmev a čistý detský smiech. Malé ugandské dievčatko Zari, ktoré bude mať v lete päť rokov, prináša svojmu okoliu radosť. Aj pracovníkom detskej HIV kliniky Jána Pavla II., ktorú prevádzkuje organizácia HIA. Na klinike Zari už dobre poznajú. Jej teta tam s ňou chodí na pravidelné kontroly, keďže dievčatko je kvôli HIV na liečbe. Zari rada tancuje a spieva. Takto vie vyčariť úsmev na tvári

všetkým naokolo. Rodičov už nemá. Mama zomrela a otec svoje štyri deti opustil. Deti sa ujala ich teta, ktorá sa o ne vzorne stará. Veľa pracuje, aby uživila Zari aj ostatných súrodencov, šesťročného Jamala, osemročného Nakayenga a deväťročnú Patriciu. Nie je to však vôbec jednoduché. Napriek tomu, že sa veľmi snaží, nemá dostatok finančných prostriedkov, aby mohla uhradiť školské poplatky aj pre Zari. Preto nás naši spolupracovníci z Ugandy požiadali o pomoc. Zari chceme tiež zapojiť do Adopcie na diaľku® a nájsť pre ňu adoptívneho rodiča, ktorý by jej pomáhal zo Slovenska. Veríme, že i vďaka adoptívnemu rodičovi sa splní jej sen a Zari sa bude môcť naučiť dobre čítať a byť v škole každý deň so svojimi kamarátmi.

Rozdávanie obeda v škôlke

Pôstne obdobie môže meniť nás aj svet

Obe centrá, s ktorými projekt Adopcia na diaľku® spolupracuje, pomáhajú i HIV pozitívnym deťom. Dary, ktorými na adopciu prispievate, sú používané aj na liečbu chorých detí. Mnohým ugandským deťom takto reálne zachraňujete život. V našej spoločnosti sa tempo života zvyšuje enormne. Často nám unikajú tie najpodstatnejšie skutočnosti. O to vzácnejšie nám môže byť pôstne obdobie. Môže byť príležitosťou zamyslieť sa nad svojimi hodnotami a štýlom života. Konzumizmus nám zdôrazňuje, čo nemáme, a tlačí nás k spotrebe mnohokrát na úkor blížnych či životného prostredia. Pôstny čas nás môže viesť k vďačnosti za to, čo sme dostali, a k ochote podeliť sa s tými, ktorí majú oveľa menej ako my. Aj dnes platí: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt 25,40).

Viac o projekte nájdete na www.adopcianadialku.sk, na sociálnej sieti **Facebook - Adopcia na diaľku** alebo nám zavolajte na mobil 0910 842 669.

Martina Borčíková
projektová koordinátorka Adopcie na diaľku®
foto: SKCH

Najzraniteľnejší medzi nami

Keď čítate príbehy z charít, príbehy, ktoré vám rozprávajú sociálni pracovníci, ošetrovatelia a dobrovoľníci pracujúci s ľuďmi „v teréne“, uvedomíte si, že príliš často v nich ide až o život. Život niekoho, koho nepoznáte. Stáva sa príhodou na pár riadkov alebo prílohou ku káve. Tak málo? V skutočnosti je za tým celý a skutočný človek. Neobslahnutelné množstvo spomienok, radostí, reálnych bolestí, sklamaní, túžob; celý emocionálny svet s väzbami na iných. O nič menej vzácny, ako ten váš. Predstavím si na jeho mieste seba. Čo by som robila, ak by som sa ocitla v jeho koži? Nie, jeho situácia mi nie je ľahostajná a v duchu prosím, aby našiel niekoho, komu bude na jeho príbehu záležať.

Počúvajte pozorne, keď vás oslovia, pozrite im do očí, keď prechádzate okolo. Pretože v životoch našich klientov ide často o život. Sú to klienti na okraji spoločnosti a to miesto môže byť priepasťou. „Nepoznáš dňa, ani hodiny,“ vraví sa v sv. Písme; „nepoznáš posledného miesta na spánok, ani človeka,“ mohlo by zaznieť tu. Aj malý či väčší kus zlyhania môže spôsobiť katastrofu a niekto, hocikto, môže byť záchranou. Stačí pochopenie, kúsok prejavenej ľudskosti.

Ako sa stane, že človek skončí sám na ulici? Príbehy sú rôzne, no málokedy v nich ide len o to, že človek si to spôsobil sám. Stali sa životné okolnosti, možno prostredie, do ktorého sa narodil a ktoré

mu prisúdilo nerovné príležitosti. Sociálna nerovnosť často pretrváva, tú neprekonáte ľahko, ani predsudky. Opakovaný boj o úspech a zlyhanie vás po čase vtiahnu. Tým najbolestnejším je potom zrada. Od ľudí, s ktorými vás spája puto s názvom rodina, priateľstvo alebo spoločnosť. Svedectvá, ktoré si tu vypočujete, sú jej plné, hoci to na prvý pohľad nevidieť. Vidíme to, čo po nich zostalo, zvýšilo. Deliteľná ľudská kostra. Toto by sa stávať nemalo, vravím si. Ako ťažké je „spraviť“ človeka?

Jeden z „našich“ príbehov

Spolu to zvládneme. Teraz tie slová zaznievajú veľmi často. Čo však skutočne znamenajú, okúsia niektorí z nás. Svoje o tom vie Soňa Pobiecka, sociálna pracovníčka pôsobiaca v Trnavskej arcidiecéznej charite: „*Špecializované sociálne poradenstvo, to sú sprievody núdznych a chorých k lekárom a hodiny čakania pred ordináciami, sú to telefonáty do zariadení, keď sa sociálny pracovník pokúša vybaviť liečenie pre závislého klienta. Sú to sedenia s právnikmi, keď chce ľudí na konci so silami zbaviť exekúcií a dlhov. Tieto tri slová – špecializované sociálne poradenstvo – znamenajú priateľstvo pre tých, ktorí priateľov nemajú, dôveru pre tých, ktorí ju už všade stratili a zmysel života pre tých, ktorí ho chcú ukončiť. To všetko sú tie tri slová.*“

Charita nie je miesto, kde si len zložíte hlavu, dostanete najesť, čisté oblečenie. Účelom je pomáhať ľuďom získať opäť podmienky na dôstojný život, priviesť ho k tomu, aby si raz mohol pomáhať sám. Preto poskytujeme program sociálneho poradenstva a reintegrácie do spoločnosti, na ktorom pracujú špecializovaní odborníci. Ak pracujeme s deťmi, záleží nám na ich vzdelaní, aby sme „vyrovnali“ ich šance na plnohodnotný život, ak so seniormi, snažíme sa ich viesť k aktívnemu režimu. Reagujeme na ich aktuálne potreby a pristupujeme k nim ako plnohodnotnému človeku, bez ohľadu na to, v akých okolnostiach sa ocitol. Aj keď je tým miestom ulica, dávame mu motiváciu, dôveru a porozumenie.

„Chodíme na vyšetrenia na onkológiu aj urológiu, ktoré trvajú aj niekoľko hodín. Za tento čas sa môžeme porozprávať, vyventilovať a môžeme Jožka povzbudiť. On nám rozpráva veselé historky zo svojho života a ja si uvedomujem, že je to celkom iný človek. Ten, koho som stretla prvýkrát, nemal víziu, nemal silu a nemal budúcnosť. Teraz je to Jožko, ktorý chce protézu, aby sa s ňou naučil chodiť. Je to onkologický pacient bez rodiny a známych, ktorý má takú neuveriteľnú chuť do života, až nechápem, kde sa v ňom berie. Povedal mi: Ocitol som sa medzi ľuďmi, na ktorých sa môžem spoľahnúť, mám ich rád a oni majú radi mňa. Toto som pocítil v mojich sedemdesiatich rokoch.“ Na jeho neľahkú životnú situáciu upozornila klientka z nízkooprahového denného centra. Keď sa s ním Soňa stretla, Jozef bol na ulici pár dní. Vyhodili ho z domu pre seniorov, vraj „z dôvodu porušenia pravidiel“, hoci bol onkologickým pacientom s amputovanou nohou, zavedeným katétrom a z tela mu trčali hadičky.

Skutočná pomoc má podobu záujmu

K pomoci treba vždy dvoch, ochotných pomáhať a ochotných pomoc prijať. Znie to ľahko, no na oboch stranách môžeme nájsť komplikácie, ktoré to sťažujú. Ľudia, ktorí sa ocitajú v situáciách, z ktorých si sami pomôcť nevedia, trpia pocitom hanby a ostýchajú sa žiadať o pomoc, o obviňovaní samého seba nehovoriac. Ak tak spravia, narážajú na „prepracovanosť“ systému, ktorí nevie pomáhať adresne a efektívne. Zo strany ľudí, naopak, cítiť ľahostajnosť a predsudky, ktoré sú samotné nie málokedy aj príčinou danej situácie. Aj pomoc poskytovaná ľuďom bez domova musí byť preto citlivá, aby mala účinok. Nepotrebuje veľké skutky, najdôležitejší je záujem.

Do natiahnutých rúk je najjednoduchšie vložiť peniaze. Tie nám dajú pocit, že sme sa neodvrátili, pomohli alebo, čo je horšie, odohnali prosiaceho. Oslobodia od ťažkého svedomia a dajú možnosť zabudnúť. Ťažšie je pýtať sa. No prečo? Začnime tým, že sa spýtame, či nepotrebuje akútne pomôcť, či nemá zdravotné ťažkosti, či nepotrebuje kúpiť jedlo alebo niečo na pitie. Pokračujme záujmom o to, či má nocľah, poraďme, kam by mal ísť pre pomoc. Je v našich možnostiach pomáhať zmysluplne, podporou organizácie špecializovanej na pomoc núdznych, najmä tým, ktorí to potrebujú a prejavia vlastnú ochotu získanú pomoc využiť.

Podanie peňazí je stále odpoveďou väčšiny. No hoci za nezištný skutok neočakávame akúkoľvek odmenu, pomáhať sa nedá „donekonečna“ a ako spoločnosť nás pomoc bez ozveny môže vyčerpať. Projekt Hlinený dukát, ktorý aktuálne prebieha v Trnave a Košiciach, je preto určený na pomoc bezdomovcom, ale i verejnosti. Dukát je almužnou, ktorá neuškodí, pretože sa nedá zneužiť. Naopak, je cieľená na to najdôležitejšie: jedlo a strediská pomoci, kde sa človeku núka odborné poradenstvo pre postavenie na vlastné nohy.

Zraniteľní medzi nami

Kto sú tí zraniteľní? V istých chvíľach sa nimi môžeme stať všetci. Nemusi ísť o hmotnú núdzu, nedostatok jestvuje aj v inej než majetkovej rovine. V osamelosti a opustenosti, v nedostatku ľudského kontaktu uprostred anonymného spoločenstva, v nepochopení a krivde, keď sa na nás pozerajú „cez prsty“ vlastných predsudkov. Núdznych je veľa, pomáhajúcich málo, tak by sa azda mohlo zdať. No my všetci máme v srdci túžbu darovať a prijímať. Záleží len na tom, nakoľko ju rozšírime do sveta, (až) kam jej postavíme hranice.

Charita nie je len organizácia, je to priestor, v ktorom si pomáhame, čas, ktorý si darujeme, skutok lásky, ktorý nás zblížuje. Bez ohľadu na farbu pleti či vierovyznanie, bez ohľadu na to, ako ďaleko sa „ich“ problém od nás nachádza. Všetci tvoríme spoločný svet. A hoci ho delíme na geografické územia a počítame vzdialenosti medzi nami, ľudská blízkosť mierku nepozná.

Aj ty môžeš pomôcť. Staň sa dobrovoľníkom a konaj dobré skutky spolu s nami alebo nás podpor finančne. Ako organizácia sa uchádzame aj o tvoje 2 %, ktoré nám môžeš poukázať do 30. júna.

My všetci môžeme byť charita. Zraniteľní a zároveň pripravení pomáhať.

Monika Čopíková
foto: Roman Kortiš; TACH

Koordinátori projektu Adopcia na dialku®

Roman Kortiš

„Pomáhanie s rozumom“

Klára Horváthová

„Charita je pre mňa služba tým, ktorí to skutočne potrebujú. Núdzny v rôznych sférach života, v rôznych kútoch sveta.“

Martin Kružliak

„Charitu vnímam ako službu tým, ktorí nemali toľko šťastia čo ja.“

Oliver Bacul

„Keď odchádzam z práce, mám pocit, že ten čas, ktorý som tu strávil, nebol zahodený. Pretože som svojou troškou prispel k zlepšeniu.“

Čo znamená charita pre teba?

Charita je realizáciou prikázania lásky „Miluj bližného svojho ako seba samého“ medzi ľuďmi. Pochádza z latinského výrazu caritas, ktorý znamená zľutovanie alebo dobročinnosť a zvyčajne označuje skutky pomoci núdzny. Čo však znamená charita pre teba? Odpoveď nám dali kolegovia.

Ján „Janek“ Košta (oddelenie PR)

„Je to aktívna služba pre dobro ľudí v núdzi. Poctivá práca a milosrdné skutky. Veď nemôžeme byť sami v zložitých situáciách. Ponúkať svoje dary pre takúto lásku k bližným je moja srdcovka.“

Anna Bartošová (právnička)

„Charita je pre mňa povolanie. A naplnenie v objavení, že keď dávam, vlastne dostávam a obohacujem sa.“

Irina Adamová (Manažérka projektu MIND)

„Miesto, kde chcem pomáhať ľuďom bez ohľadu na pohlavie, vek, rasu, národnosť, etnický pôvod, sociálne postavenie, sexuálnu orientáciu, vierovyznanie, politickú, spoločenskú a kultúrnu príslušnosť. Som srdcom charitáčka.“

Monika Ščasná (oddelenie sekretariátu)

„Charita je pre mňa hlavne vzťah. Nie je to obyčajná práca, je to poslanie kde centrom všetkého je vzťah človeka k človeku, v ktorom sa zrkadlí živý Boh. Charita je tiež miestom prijatia a pomoci ľuďom, ktorí trpia nielen hmotnou, ale aj sociálnou núdzou a niekedy stačí aj úsmev, ktorý pre nich znamená veľa.“

Petra Gálisová (oddelenie PR)

„ZMYSLUPLNOSŤ“

Zuzka Žideková
(vedúca Charitatívnej služby v rodinách)
„Poslanie“

Zdenka Lukáčiková (PR a fundraiser)
„Charita... to sú kroky k objatiu trpiaceho Krista“

Peter Birčák (riaditeľ DCHZA)
„Miesto, kde sa Boh skláňa k našej biede.“

Volanie zeme a volanie chudobných už viac nepočká

Aký typ sveta chceme odovzdať tým, ktorí prídu po nás, deťom, ktoré vyrastú? Bratislavská arcidiecézna charita, inšpirovaná aj myšlienkami pápeža Františka, mení svoje Centrum solidarity na miesto pre komunitné stretávanie sa, rozvoj zodpovednej pomoci a inšpiratívne akcie, ktoré podporujú úctu k stvorenstvu.

Ešte nedávno sklad, dnes Centrum solidarity, ktoré môže priniesť úžitok ľuďom v núdzi aj rodinám z bezprostredného okolia Petržalky a širšieho okolia Bratislavy. Prvých návštevníkov sme v centre oficiálne privítali 28. januára 2020 na akcii vzájomnej výmeny SWAP, ktorá prebehla v spolupráci s Rodinnou zónou bez peňazí v Petržalke.

Keď daruješ, nestrácaš, ale získavaš

Zorganizovať swap sme sa rozhodli preto, aby sme napomohli vytváraniu nových vzťahov a budovaniu komunity, v ktorej si žiadni susedia nie sú vzdialení ani cudzí. V neposlednom rade ide o akciu, ktorej názov už s obľubou, hoci s nezvykom, skloňuje čoraz viac ľudí. A o to sme sa snažili aj my. Aby sme pritiahli čo najviac návštevníkov a predstavili pestrosť možností, ktoré sa vynoria, akonáhle sa stretnú priestor a vôľa dobrých ľudí.

Na prvú akciu Centra solidarity mohli návštevníci priniesť vlastné nepoužívané oblečenie, ktoré už nepotrebovali. Na oplátku si mohli vziať čokoľvek, čo ich zaujalo, z vešiakov alebo polic nášho centra. Účasť presiahla očakávania, čo nás len utvrdilo v tom, že týmto smerom sa v rámci centra ako charita chceme uberať.

Pomoc môže mať tvár dobrej zodpovednosti k planéte

Prajeme si, aby centrum nebolo len akýmsi zberným miestom a skladosť nepotrebných vecí, ktoré už nepomáhajú, dokonca ani ľuďom v núdzi. Naopak, máme odvážne vízie a ambíciu prepožičať priestor niečomu, čo má zmysel z pohľadu komunity i životného prostredia. Centrum otvárame vzájomným stretnutiam i sociálnej pomoci, všetkým, ktorí to potrebujú. Osamelým rodičom, mamám na materskej, seniorom

a ľuďom bez domova. Chceme dať veciam druhú či tretiu, akúkoľvek v poradí, no hlavne novú – šancu k úžitku. Spájať sa s potrebami farských charít aj iných organizácií a vzdelávať tak komunitu, ako aj ľudí v núdzi.

Je pre nás nesmierne dôležité viesť k ekologickejšiemu prístupu darovania, spracovávanía a používania vecí. Vtedy sa prebúdzajú dobro a rozvíja myšlienka, ako zdieľať a ako sa podeliť. Okrem ďalšej vzájomnej „swapovej“ výmeny preto pripravujeme prednášky na environmentálnu tému či workshop upcyclácie, teda premeny oblečenia. Záujem už evidujeme aj zo strany škôl, ktoré chcú svojich žiakov do centra privádzať na interaktívne exkurzie.

„Obnovujem moju naliehavú výzvu odpovedať na ekologickú krízu. Volanie zeme a volanie chudobných už viac nepočká. Chráňme tvorstvo, dar nášho dobrého Boha Stvoriteľa. Slávme spoločne Týždeň Laudato si'. Nech vás Boh žehná. A nezabudnite sa za mňa modliť. Ďakujem,“ povedal pápež František pri príležitosti piateho roku od vydania encykliky Laudato si'. Týždeň Laudato si' sa v rámci katolíckych spoločenstiev po celom svete uskutoční v termíne od 16. do 24. mája 2020. Tematicky

bude venovaný úcte k Bohu ako Stvoriteľovi a starostlivosti o jeho dar stvorenstva. My sa k tejto iniciatíve s celým tímom Bratislavskej arcidiecéznej charity pripájame a nielen počas májového týždňa, ale aj počas celého roka sa minimálne v Centre solidarity budeme snažiť pomáhať a slúžiť aj v oblasti ochrany životného prostredia a zodpovedného správania sa voči planéte. Aj to je tvár charity a forma služby, ako stáť blízko pri človeku.

Centrum solidarity sa nachádza v Petržalke na Jasovskej 6. Viac o ňom nájdete na stránke Bratislavskej arcidiecéznej charity www.charitaba.sk

Mária Hvozdičková a Monika Čopíková
foto: BACH

Priestor pre službu, ktorá má len ľudské hranice

Skúsenosti koordinátorov farských charít potvrdzujú, že vo farnostiach pretrvávajú ochota a túžba po vzájomnej pomoci. Mnoho farníkov pomáha individuálne, príbuzným, susedom, ľuďom v núdzi z blízkeho okolia. Založením farskej charity získava ich individuálna snaha organizovaný pohyb a silu spoločenstva, ktoré dokáže viac. Charita vo farnosti je tak lokálnym spôsobom, ako k pomoci pristupovať adresne a zapojiť aj verejnosť.

Do kostola chodievame na spoločné slávenie liturgie a vypočutie kázne. No občas sa stáva, že práve to „spoločenstvo“ vo význame vzťahov sa stráca. A tam, kde niet spoločenstva, sú kostoly plné anonymných farníkov.

Vyháňajú ľahostajnosť z našich srdiec

Farské charity prebúdajú pocit spolupatričnosti. Každý z nás má niečoho prebytok, dar, ktorým môže pomôcť, aj ťažkosti, s ktorými sa nevie vysporiadať sám. Núdza spája. Ľahostajnosť, naopak, rozdeľuje. Úlohou charity je preto konkrétnymi skutkami lásky šíriť medzi ľuďmi porozumenie a spájať napriek rozdielom. Vytvárať spoločenstvo ako priestor, v ktorom pomáhať nie je cudzie alebo „zvláštne“, či neprirodzené. Pomáhanie je v jeho vnútri realizovanou potrebou.

Takou je i farská charita Bytčica. Jej členovia organizujú stretnutia veriacich po slávnostných liturgiách už od roku 2014 a dnes sa môžu pochváliť bohatou rozvinutou činnosťou. Z pôvodných 7 členov sa farská charita rozrástla na dnešných 11 stabilných a niekoľkých príležitostných dobrovoľníkov. Všetci spoločne realizujú zdravotnícku a potravinovú pomoc, nezištne pomáhajú chorým a starším, sprevádzajú k lekárovi, pripravujú stretnutia dôchodcov, organizujú zber šatstva, lôžkovín a sanitárneho materiálu, ktorým zásobujú združenie Dobrý Pastier v Kláštore pod Znievom. Stretávajú sa i s ďalšími farnosťami a duchovne povzbudzujú, inšpirujú k vytvoreniu podobných formácií, ochotných vyhľadávať potreby blížnych a uskutočňovať skutky nezištnej pomoci. Jednoducho, pomáhajú tam, kde treba, a túto jednoduchosť a ľahkosť pomoci šíria i ďalej. Vhodným príkladom je darovaný šijací stroj farskej charity v Ošadnici, farníčke, ktorá vďaka tomu vykonáva svoje zamestnanie.

Pomoc druhým učí aj nás

Farská charita v Bytčici sa stretáva i s ľuďmi, ktorých spoločnosť zvykne nedbalo marginalizovať. Až do tej miery, že sa stávajú „neviditeľnými“.

Ak ich na ulici stretneme, mnohí z nás odvrátia zrak. Ak je však človek za okrajom chudoby vašim farníkom, nie je možné ho nevidieť. Farnosť v Bytčici takto pomohla jednému spomedzi vlastných a nadviazala spoluprácu s útlukom pre bezdomovcov. Kontakt neprerušila. Podporila útluk materiálne, no ešte viac získala. Ich činnosť učí aj nás už viac neodvracať zrak.

Charitné spoločenstvá vo farnostiach sú „predĺženou rukou“ pracovníkov charity, sociálnych zamestnancov, ošetrovateľov a duchovných. Aj skrze nich stojíme blízko pri človeku. Naša pomoc si vďaka farským charitám ľahšie nachádza konkrétneho adresáta, ktorý ju najviac potrebuje. Často sa totiž stáva, že existuje potreba, no zároveň i zábrany požiadať o pomoc. Farská charita má najbližšie k tomu, aby našla ten najvhodnejší spôsob, ako k pomoci pristúpiť citlivo.

Nikto by nemal žiť v nedostatku

V charite veríme, že ľudia chcú pomáhať, len občas nevedia ako. Ovoce činnosti farskej charity preto pozitívne vnímajú tak bohatí, ako i chudobní. No kto sú tí bohatí? Každý ochotný k činu. Bohatými sme všetci, ktorí nemáme navyše, no dosť natoľko, aby sme sa mohli podeliť. Patrí medzi nich aj Anna Papanová, ktorá je členkou farskej charity v Bytčici už od jej vzniku: „Uvedomili sme si, že využijeme do najvyššej možnej miery svoje dary a talenty, z čoho sa nám vyskladala pestrá mozaika mnohorakej činnosti a rovnako veľmi dobrých osobných vzťahov pre spoločné dobro celej farnosti.“ Pohnútky jednotlivcov, prečo sa zapojiť, sú rôzne, no spojuje ich viera, že žiaden človek by nemal žiť v nedostatku. A to je odvážne.

Farská charita Bytčica je registrovaná na Diecéznej charite Žilina.

Farská charita môže vzniknúť kdekoľvek na Slovensku. Stačí, ak sa vo farnosti zídu aspoň traja dobrovoľníci, požiadajú o spoluprácu miestneho farára a registrujú sa na diecéznej či arcidiecéznej charite. Viac informácií na www.charita.sk/farskecharity.

Monika Čopíková
foto: DCHZa

A professional portrait of Elena Gallová - Kriglerová, a woman with dark hair pulled back, wearing a black blazer over a dark top. She is standing with her arms crossed against a dark, neutral background.

„Cudzincom chýba uznanie toho, že tu vôbec sú“

Elena Gallová – Kriglerová je riaditeľkou Centra pre výskum etnicity a kultúry. Vo svojej práci sa zaoberá témami, ako sú kultúrna integrácia, participácia menšín a interetnické vzťahy. V súčasnosti sa intenzívne venuje spolupráci so samosprávami na tvorbe lokálnych politík.

Ako sociologička v CVEKu venujete už 15 rokov téme migrácie a menšín. Ako vnímate verejný diskurz o migrácii na Slovensku?

Pokladám za veľmi dôležité, aby sa na Slovensku zmenil diskurz, ktorý sa týka migrácie. Je totiž veľmi zmätočný a v ľuďoch vzbudzuje skôr strach, než by reálne vysvetľoval súčasnú situáciu.

Počet cudzincov na Slovensku narastá. Je ich už 120-tisíc a tvoria veľmi rozmanitú skupinu obyvateľstva. Hoci sa zatiaľ nedá jednoznačne hovoriť o nejakých ucelených komunitách cudzincov, je možné, že niektoré z nich sa budú chcieť stať národnostnými menšinami. To sa stalo napríklad s vietnamskou menšinou v Českej republike, kde bol ich podiel už taký veľký, že požiadali o štatút menšiny. Preto môžeme hovoriť aj o nových menšinách, ktoré začínajú postupne na Slovensku prirodzene vznikáť.

Myslím si, že je veľmi dôležitá téma integrácie cudzincov odmyšľovať a hovoriť o nej veľmi konštruktívne, pretože sú to rovnakí ľudia ako my, ktorí tvoria súčasť tejto krajiny.

S akými najčastejšími bariérami sa stretávajú menšiny a v čom potrebujú pomoc?

V prvom rade im chýba uznanie toho, že tu vôbec sú. Že žijú v tejto krajine, že sú jej súčasťou a sú pre ňu prínosom. Absolútna väčšina cudzincov, ktorí na Slovensku žijú, tu pracuje, má tu svoje rodiny, väzby, no vieme o nich veľmi málo a málo ich aj zapájame do života spoločnosti.

Keď napríklad pracujeme s mestami, zisťujeme, že vôbec netušia, koľko cudzincov žije na ich území. Ľudia o nich nevedia. Vždy si začnú spomínať, že poznajú nejakého lekára, pani učiteľku alebo majiteľa reštaurácie, ale je to téma, ktorá je akoby neviditeľná. Teda prvým krokom podľa mňa je, aby sme my ako majorita a cudzinci ako minorita o sebe navzájom vedeli, spoznali sa a aby sme ľudí, ktorí tu žijú, zviditeľnili. Rovnako by pomohlo, keby im niekto povedal: vieme o vás, ste obyvateľmi našej krajiny, nášho mesta a vážime si vás.

Čo však tie praktickejšie bariéry?

Cudzinci samotní sa stretávajú s množstvom bariér, ktoré často súvisia s nejakou oblasťou integrácie. Napríklad v oblasti vzdelávania nemajú dostatočné možnosti naučiť sa slovenčinu. Keď si ich deti začnú plniť školskú dochádzku, ukáže sa, že školy absolútne nie sú pripravené na vzdelávanie detí cudzincov. Existuje málo vzdelávacích materiálov, asistencia pre tieto deti je nedostatočná, školy nevedia, ako s nimi majú pracovať.

Druhá vec vo vzdelávaní je problém s uznávaním diplomov a kvalifikácií, a takto by sme mohli ďalej prechádzať oblasťou sociálnych služieb, zdravotníctva a všetkých ostatných. Ide o veľký balík praktických problémov.

Tretím balíkom je podľa mňa postoj voči cudzincom zo strany majority, ktorý je spôsobený verejným diskurzom. Tu treba spraviť veľa preto, aby sa cudzinci nemuseli obávať žiť v tejto krajine. Väčšina z nich pritom podľa našich výskumov pokladá túto krajinu za svoj domov a žijú tu veľmi radi. Dokonca oni sami chcú akoby čosi vracať späť tejto krajine. O tom veľa ľudí nevie. Treba teda pracovať s postojom majority, aby sa z cudzincov žijúcich na Slovensku stali našinci.

Prečo sa podľa vás rastúcej komunite cudzincov na Slovensku stále nevenuje dostatok pozornosti?

Na Slovensku sa často začne venovať nejakej téme pozornosť, až keď sa z nej stane problém. Keď sme sa snažili pracovať s niektorými samosprávami, ale aj so štátnymi inštitúciami a ministerstvami, povedali nám, že im práve vybuchuje toľko iných problémov, že toto pre nich nie je akútne. Vždy sme sa im snažili vysvetľovať, že je veľmi dôležité mať dobre pripravené integračné politiky ešte teraz, kým táto téma problémom nie je. Je to oveľa lacnejšie a efektívnejšie, ako hasiť požiar spätne. Odpoveďou na otázku je však to, že samosprávy to zatiaľ nepálilo. My si však myslíme, že keď ich to bude páliť, už bude neskoro.

Ako možno nastaviť dialóg medzi našincami a cudzincami? Alebo ako spraviť z prisťahovalca našinca?

V prvom rade musíme o cudzincoch vedieť, že tu sú. Je dôležité mať spoločné aktivity, naše deti spolu musia chodiť do jednej triedy. Musíme si dávať napríklad pozor, aby sme tu nevytvárali školy len pre cudzincov, čo by viedlo k ďalšiemu vylučovaniu. V pracovných prostrediach je dôležité, aby cudzinci s domácimi spolu len nepracovali, ale aby ich potom po práci miestni zavolali aj na nejakú záhradnú grilovačku a aby sa začali vytvárať naozajstné priateľstvá a vzťahy medzi Slovákmi a cudzincami, čo na Slovensku nie je veľmi časté. Je to spôsobené aj tým, že sa Slováci boja hovoriť po anglicky, akoby sa hanbili. Rovnako nám cudzinci vždy vravia, že stačí, aby jednu vetu povedali po slovensky, a to hocijako, a už je dobre. Vedia, že tiež musia urobiť ten krok, a ukázať, že sa snažia. Vtedy to láme všetky ľady.

Na jednej prednáške ste povedali, že migrácia je prirodzená a premenlivá ako počasie. Môžu aj samosprávy spraviť niečo navyiac preto, aby migrácia – respektíve cudzinci – automaticky nevzbudzovali v ľuďoch pocit ohrozenia ich životného štandardu či kultúry?

Podľa mňa najviac pomáha, keď im ukážu zrkadlo tých cudzincov, ktorí v danom meste už žijú. Ale zároveň treba vnímať aj strach ľudí z neznámeho. Začínam mať pocit, že ten strach je autentický a nemôžeme ľuďom povedať – nebojte sa, zatvoríme hranice, nikto sem nepríde; lebo to jednoducho nevieme sľúbiť a jednak migrácia si tú cestu nejakú nájde. Každý, kto by povedal, ako to vyriešiť, by klamal, pretože my nevieme, čo sa stane.

Stále dookola však hovoríme, že čím lepšie sú pripravené a nastavené integračné politiky, čím viac budú ľudia zapájaní do spoločnosti hneď po svojom príchode, tým to bude pre všetkých jednoduchšie. Ak by však mali prísť desaťtisíce ľudí naraz, bude to náročné, podobne ako to bolo náročné v Nemecku. Tam to však viac-menej zvládli.

Ako podľa vás s týmto strachom ľudí správne narábať?

Strach týchto ľudí nemožno zľahčovať. Povedať im, že tu aj tak žiadni utečenci nie sú, nie je odpoveďou na ich otázku a vôbec to nerieši ich vzťah k cudzincom. Títo ľudia sa totiž boja, že prídu. Preto sa aj hnevám na tých, ktorí hovoria, že to nie je téma pre Slovensko. Lebo sa to témou ešte len môže stať.

MIND (Migrácia. Prepojenie. Rozvoj) je trojročný projekt, financovaný Európskou komisiou, zameraný na zvyšovanie povedomia o migrácii a trvalo-udržateľnom rozvoji. Jeho cieľom je prekonávanie predsudkov a stereotypov a osvojovanie pozitívnych foriem správania vo vzťahu k iným kultúram v spoločnosti.

Celý rozhovor s Elenou Gallovou Kriglerovou si prečítate na našej stránke www.cojedomov.sk.

Katarína Marinová
foto: Dorota Holubová

Projekt MIND je financovaný
Európskou úniou

www.charita.sk **21**

„V klientoch sa snažíme obnoviť pocit vlastnej hodnoty a dôvery v seba a svoje okolie“

O slobode sa zvykne hovoriť, že pokiaľ ju máme, je pre nás samozrejmosťou, no až keď ju stratíme, uvedomíme si jej rozsah. Možno preto je pre nás ťažké identifikovať obeť, ktoré o svoju slobodu prichádzajú. Moderné otroctvo je pritom druhým najvýnosnejším organizovaným zločinom vo svete, hoci v lokálnej podobe má často sofistikované formy. O ich dôsledkoch a prevencii sme sa rozprávali s Janou Ursiny, manažérkou projektu STOP obchodovaniu s ľuďmi, ktorý realizuje Slovenská katolícka charita.

Vedeli by ste nájsť spoločné znaky obetí obchodovania s ľuďmi, s ktorými ste sa stretli?

Jednoznačný profil obete obchodovania s ľuďmi neexistuje. Môžeme však konštatovať, že medzi najviac zraniteľnú skupinu patria najmä ľudia zo sociálne-ekonomicky znevýhodneného prostredia. Väčšina obetí má nižšie vzdelanie, existenčné problémy, alebo v dôsledku rôznych traumatických udalostí, prípadne dedičných predispozícií, trpí rôznymi psychickými problémami.

Obete trpia pocitom hanby a nechcú o prežitom komunikovať. Ako si to vysvetľujete?

Často sa nejedná len o pocit hanby. Vracanie sa k prežitým udalostiam obeť retraumatizuje, čo znamená, že opätovne akoby znovu prežívali hrôzy, ktoré na nich boli páchané.

Ako dlho sa venujete jednotlivým obetiam? Ide o doživotnú pomoc, alebo táto zodpovednosť prechádza na inú inštitúciu?

Je to veľmi individuálne. V prípade, že sú klienti schopní postaviť sa na vlastné nohy, poskytneme im v tom maximálnu podporu a snažíme sa ich viesť k samostatnosti a nezávislosti. Máme však aj klientov, ktorí sú pre vážne zdravotné problémy odkázaní na pomoc inej osoby. V týchto prípadoch sa pre nich snažíme zabezpečiť celoživotnú starostlivosť a opateru podľa stupňa odkázanosti v zariadeniach sociálnych služieb.

Môžete nám priblížiť, ako prebieha pomoc, ktorú obeť poskytujete?

V prvom rade sa snažíme o vybudovanie vzťahu vzájomnej dôvery, úcty a rešpektu. Klienta vnímame ako jedinečnú a autonómnú bytosť. V rámci Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, ktorého gestorom je MV SR, poskytujeme komplexnú starostlivosť počas 6 mesiacov, vo väčšine prípadov počas celého obdobia trestného konania. Pozornosť zameriavame najmä na izoláciu od kriminálneho prostredia a stabilizáciu obeť. Obetiam poskytujeme sociálne poradenstvo a asistenciu, zabezpečíme zdravotnú starostlivosť, psychologickú a právnu pomoc. Ak si to situácia obeť vyžaduje, je im zabezpečené ubytovanie s utajenou adresou.

Ako prebieha následná integrácia do spoločnosti?

Reintegrácia a postupné osamostatnenie klienta, kedy prestáva byť závislý od našej pomoci a podpory, je dlhodobý proces a závisí vo veľkej miere na nastavení a motivácii každého klienta. S klientmi pracujeme na naplňaní ich individuálnych cieľov, pomáhame im pri hľadaní a získavaní vhodného zamestnania, učíme ich, ako správne nakladať s financiami. V rámci pracovnej terapie v nich podporujeme pozitívny vzťah k práci, budujeme a upevňujeme pracovné návyky. Zabezpečujeme rôzne voľnočasové aktivity a učíme klientov, ako pozitívne a užitočne nakladať s voľným časom.

Postupne sa snažíme v klientoch obnoviť pocit vlastnej hodnoty a dôvery v seba a svoje okolie. Ich životná situácia je často veľmi komplikovaná a proces zmeny je dlhodobý a náročný. Máme niekoľko klientov, s ktorými udržiavame pravidelný kontakt aj po ukončení spolupráce. Niekedy sa však klienti rozhodnú spoluprácu predčasne ukončiť z toho dôvodu, že nechcú alebo nemajú záujem spolupodieľať sa na riešení svojich problémov.

Prečo?

Jedná sa o prípady, kedy klientom chýba dostatočná motivácia. Niektorí cítia strachu pred novou situáciou, pre niektorých je jednoduchšie pred problémami utekať ako ich riešiť. Niekedy sa k nám dostanú aj klienti, ktorí iba migrujú z jednej pomáhajúcej organizácie do druhej a zneužívajú systém.

Spolupracujete so psychológom. Je medzi obeťami možné vyčítať nejaké spoločné znaky psychickej odozvy na zažité utrpenie?

Takmer v každom prípade obeť trpia posttraumatickou stresovou poruchou, ktorá má vážny dopad na ich psychiku a správanie voči sebe a svojmu okoliu. Ide o poruchu, ktorá vzniká po prežití extrémnej stresovej situácie. Prejavuje sa najmä častým vracaním sa spomienok na prežité udalosti, poruchami spánku, stratou dôvery. Ich životy ovláda apatia a strach.

Povedzte nám nejaký pozitívny príklad reintegrácie obeť.

Môžeme spomenúť príbeh mladého muža, ktorý sa po odchode z adoptívnej rodiny dostal do problémov a skončil na ulici. V zraniteľnej situácii ho odchytili neznáme osoby a ponúkli mu výhodnú prácu v Anglicku. Počas deviatich nasledujúcich rokov vystriedal niekoľko zamestnaní, jeho celú mzdu preberali obchodníci, ktorí zadržovali aj jeho osobné doklady. Používali veľmi sofistikovaný spôsob, aby z neho dosahovali zisk čo najdlhšie. Vytvorili v ňom ilúziu rodinného zázemia, ale v skutočnosti v ňom vybudovali tak silný pocit menejcennosti, že sa im ani nepokúsil v čomkoľvek protirečiť. Poprel jeho autonómiu a udupali v ňom pocit, že sa môže sám slobodne rozhodovať. To ho zlomilo.

Po 9-tich rokoch vykorisťovania ho vyslobodila polícia. Vrátil sa na Slovensko, kde však nemal žiadne zázemie a kde naňho čakali iba problémy. Prostredníctvom Programu sa mu nakoniec podarilo úspešne sa reintegrovať. Jeho cesta za osamostatnením bola zdĺhavá a náročná, sprevádzaná pocitmi menejcennosti, krivdy a osamelosti. Trvalo to 1,5 roka, ale teraz má stabilné zamestnanie, prenájma si byt a čo je najdôležitejšie, opäť má chuť do života.

Sú tieto praktiky obchodníkov s ľuďmi bežné? Že si vystriehnú obeť v slabšej pozícii a následne mu naoko poskytujú vzťah a oporu, hoci ho využívajú na zisk?

V niektorých prípadoch sa jedná o veľmi silnú manipuláciu zo strany páchatelov, kedy v obeť dokážu vyvolať ilúziu rodinného zázemia. Nie je to tak ale vždy. Sú prípady, keď je obeť zastražovaná fyzickým násilím až likvidáciou, vtedy má prirodzene strach čokoľvek podniknúť.

Obchod s ľuďmi je momentálne celosvetovo druhý najrýchlejšie rastúci organizovaný zločin a práca s obeťami je určite psychicky veľmi vyťažujúca. Čo je, naopak, oporou pri tejto práci?

Radujem sa zo všetkých malých úspechov našich klientov. Hoci to navonok nie je vidieť, každý malý pokrok smerom k pozitívnej zmene je pre klienta obrovským, ťažko vydobytým krokom. Podobne vnímame aj progres našej organizácie. Drží nás to nad vodou, aby sme nepodľahli skepse.

V niektorých krajinách sú spoločensky akceptovanou normou nútené sobáše, domáce násilie páchané najmä na ženách a deťoch, vykorisťovanie detí, ako je napr. nútená práca detí. Môžeme hovoriť i v týchto prípadoch o obchodovaní s ľuďmi?

Aj v našej krajine žije komunita ľudí, ktorá dohaduje sobáše medzi svojimi ešte neplnoletými potomkami, často proti ich vôli. Ide o tzv. kupovanie neviest. Pre nich je to súčasť kultúry, ktorú si veľmi ctia a chránia, hoci z nášho pohľadu ide o porušovanie dohovoru o právach detí a porušovanie a nerešpektovanie slovenských zákonov. V takom prípade sa môže obeť obrátiť aj na nás.

V súčasnosti je okolo 200 miliónov detí zneužívaných na rôzne druhy detskej práce, z toho zhruba osem miliónov žije v otrockých podmienkach. Deti sú nútené pracovať v domácnostiach ako aj v rôznych odvetviach, napríklad odevnom, sú využívané v ozbrojených konfliktoch alebo sexuálne vykorisťované.

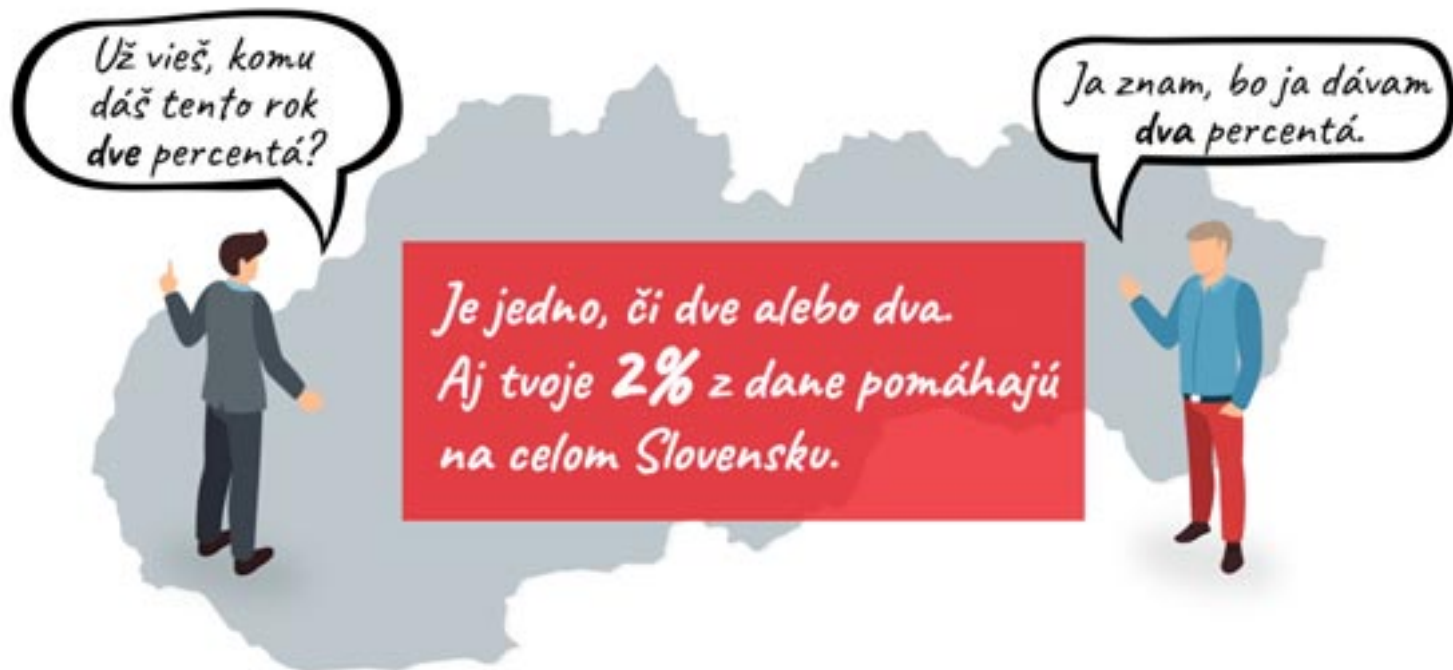
Je možné pomôcť projektu ako dobrovoľník?

Priestor pre dobrovoľnícku pomoc sa vytvára napríklad počas organizovania našich osvetových akcií. Jednou z nich je aj nedávno realizovaná akcia v Deň sv. Bakhity. Ide o spomienkovú akciu, ktorá sa koná počas Medzinárodného dňa modlitby a povedomia o obchodovaní s ľuďmi, 8. februára. V tento deň sa ľudia na celom svete spájajú v modlitbe za obeť obchodovania s ľuďmi.

Projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi, financovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, pomáha obeťami s reintegráciou do spoločnosti, pričom poskytuje komplexnú a dlhodobú starostlivosť. Zabezpečuje asistované dobrovoľné návraty a prednávratovú asistenciu. Prevádzkuje aj Národnú linku pomoci obeťami obchodovania s ľuďmi 0800 800 818. Viac na www.obchodsludmi.sk.

Monika Čopíková

foto: SKCH

Zmiešť chudobu zo sveta nie je možné, my však veríme, že každý život a každý úsmev sa počíta. A tak i Vaše 2%. Pridajte sa k našej pomoci a umožnite nám i naďalej meniť osudy ľudí na miestach, kde len zdanlivo niet východiska. Nezáleží na tom, či darujete dva alebo dve. Nech ste z východu, stredy alebo zo západu Slovenska, hlavne, že máte srdce na pravom mieste. Darujte nám svoje 2% a buďte s nami SRDCOM CHARITÁK.

DARUJTE 2% CHARITE

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA CHARITA pomáha viac ako 90 rokov prostredníctvom siete diecéznych a arcidiecéznych charít ročne približne 23-tisíc ľuďom v núdzi na celom Slovensku. Vo viac ako 230 charitných zariadeniach poskytujeme pomoc seniorom, nevyliciteľne chorým, ľuďom s telesným alebo duševným postihnutím, deťom, rodičom v krízových situáciách a ľuďom bez domova. Rozvíjame projekty so zameraním na pomoc migrantom, obetiam obchodovania s ľuďmi a detským utečencom pre ich opätovnú integráciu a budovanie samostatnosti. To často znamená záchranu od života na ulici a ďal-

šej závislosti na sociálnej podpore. Poskytujeme humanitárnu pomoc v zahraničí, na miestach postihnutých vojnovým konfliktom alebo prírodnou katastrofou či pretrvávajúcimi nehostinnými podmienkami. Prostredníctvom projektu Adopcia na diaľku dávame šancu na vzdelanie deťom zo siedmich krajín sveta. Okrem toho prevádzkujeme aj centrum pre HIV pozitívne deti v Ugande.

Meníme aktuálne podmienky života jednotlivcov s dôrazom na zlepšenie podmienok pre budúcnosť spoločnosti.

Ďakujeme! Vďaka vašej podpore môžeme byť aj v roku 2020 blízko pri človeku.

Tlačivá a viac informácií nájdete na stránke www.dvedva.sk.